

The Soviet regime was the most difficult for the guilds of craftsmen. The appearance of cheap Russian fabric production harmed the local craft. They had to lower prices and lengthen the work hours of masters, to keep being competitive. They had to take orders which were very far from their taste and repertoire.

As an example of the impact of the Soviet regime, we can discuss the Akhaltsikhe filigree school and the stages of its formation. In the 19th-20th centuries, Akhaltsikhe filigree was on the top of its development.

With the help of the Caucasus Artisan Committee, the Akhaltsikhe filigree was transformed into a highly competitive school in a few years. This is confirmed by the photo material from the Caucasus stand of the 1900 Paris Universal Exhibition, which presents a variety of filigree works: earrings, bracelets, belts, paper-cutting knives, household items and many other decorative-applied art objects.

The main features considered to be highly typical of the Akhaltsikhe school are already visible in the works sent to Paris. These are as follows: the hollow (open-work) filigree characteristic; rejection of the background and creation of a lace-like texture from the metal; thin silver threads soldered together with the greatest skill; utilization of intricate forms of twisting; the texture of the filigree is not disturbed whilst being soldered and the ornaments woven from the metal are so thin that they resemble the fabric. The forms are varied, though floral and geometric motifs still predominate in the décor, but appeared narrative compositions as the main theme.

But after the loss of independence of the country, under the regime of the Soviet Union, repertoire of Akhaltsikhe filigree changed. Themes such as “Portrait of Lenin” or “Palace of the Soviets” appeared which was out of Akhaltsikhe masters taste. Time by time, filigree lost its importance and currently we have almost lost the century tradition.

ხვთისო მამისიმედიშვილი

მიღმა სამყაროსთან კომუნიკაციის საშუალებები სალხურ ტექსტებში (მესულეთა ქალები)

ქართული მითოლოგიური გადმოცემები, ამქვეყნიური, ჩვეულებრივი ცხოვრების გარდა, სამ პარალელურ სამყაროს წარმოგვიდგენს: ზეციურ სამეფოს, დემონურ ძალთა შესაკრებელს და საიქიოს. მართალია, სამივე მათგანი ბუნების მიღმა, მეტაფიზიკურ სამყაროში მოიაზრებოდა, მაგრამ

ტრადიციული ადამიანისთვის ის სულაც არ იყო უცხო, მიუწვდომელი და „არარეალური“. ხევსურული ტრადიციის მიხედვით, ზებუნებრივ არსებებთან ურთიერთობას ქადაგი და ხუცესი ამყარებდა, მიცვალებულებთან – მესულეთე.

აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის და, კერძოდ, ხევსურეთის ტრადიციული საზოგადოებები წარმოუდგენელი იყო ამ პროფესიის ადამიანების გარეშე, რადგან არქაული სოციუმის თითოეულ წევრს ეჭვშეუტანლად სწამდა როგორც ზეციური ქვეყნის, ისე მიცვალებულთა სამეფოების არსებობა.

შეიძლება ითქვას, რომ ხუცეს-ხევისბერები, ქადაგები და მესულეთეები იყვნენ ტრადიციულ ცოდნაში განაფული და განსაკუთრებული უნარებით დაჯილდოებული ადამიანები, რომლებიც მითოსური სიტყვისა და რიტუალის საშუალებით შეიცნობდნენ როგორც მიღმა სამყაროს, ისე სხვა, უცხო ძალების კვალს. მიღმა სამყაროს შესახებ მითოლოგიური წარმოდგენები სწორედ ხუცეს-ხევისბერთა და ქადაგ-მესულეთეთა ხილვებმა შემოგვიწინა.

მესულეთეობის საიდუმლო პროფესიას ქალები ფლობდნენ. მესულეთე ქალის მიერ ნასულეთარის წარმოქმნის პროცესს „სულში ნასვლას“ უწოდებდნენ. მესულეთეს ნასულეთარი რომ წარმოეთქვა, ის სულების სამყაროში უნდა გადასულიყო და დამსწრე საზოგადოებისთვის სულების სურვილი გამოეცხადებინა. ნასულეთარის წარმოქმნის პროცესი იმპროვიზაციული იყო და შემოქმედებით ხასიათს ატარებდა, მაგრამ უნდა ითქვას, რომ მესულეთეს წინასწარ მაინც ჰქონდა ტრადიციით დამკვიდრებული ტექსტის ზეპირი მზა ფორმა, ერთგვარი ყალიბი, რომელსაც ის ვერ შეცვლიდა, რადგან ნასულეთარი, ნაქადაგარი და ხმით ნატირალი – ყველა ეს ტექსტი, ხევსურული ზეპირსიტყვიერი ტრადიციის მიხედვით, ცხრამარცვლიანი სალექსო ტაეპებით უნდა ყოფილიყო განწყობილი.

მესულეთეები საზოგადოებას მიცვალებულის სახელით გარდაცვლილის ნება-სურვილსა და საიქიოს ამბებს გადმოსცემდნენ. ხალხს სწამდა, რომ მესულეთეს მიცვალებულის სული ალაპარაკებდა.

მესულთანე ქალები იყვნენ მაღალი პოეტური ნიჭით დაჯილდოებული ადამიანები. ამავე დროს ისინი მნიშვნელოვან როლს თამაშობდნენ ტრადიციული საზოგადოების ყოველდღიურ ცხოვრებაში. თუ თემი ვერ მოახერხებდა მოსისხლე მტრების შერიგებასა და გვარებს შორის დაპირისპირების შეწყვეტას, ასეთ სიტუაციაში მესულთანე ქალები თავიან-

თი სიტყვითა და ნასუღეთარით გადამწყვეტ როლს ასრულებდნენ. ისინი გარდაცვლილის სახელით მტრებს შერიგებისკენ მოუწოდებდნენ.

ჩრდილოეთ კავკასიის ხალხების ცხოვრების არქაული სტილი, მი-თოლოგიური გადმოცემები და მათი მსგავსება აღმოსავლეთ საქართვე-ლოს მთიანეთის საყმოებთან, მაფიქრებინებს, რომ მესულეთე ქალები ჩენეთ-ინგუშეთისა და, ზოგადად, ჩრდილოეთ კავკასიის სხვა თემებ-შიც უნდა ყოფილიყვნენ, რადგან, ხალხური ტრადიციის მიხედვით, ამას მოითხოვდა ადგილობრივი მოსახლეობის ცხოვრების სტილი და საზოგა-დოების დაკვეთა.

Khvtiso Mamisimedishvili

MEANS OF COMMUNICATION WITH THE NEXT WORLD IN FOLK TEXTS (FEMALE MEDIUMS)

The Georgian mythological legends, in addition to the common earthly life, tell us about three parallel worlds: the heavenly kingdom, the gathering of demon virtues and heavenly life. All the three were indeed assumed to exist in a metaphysical world beyond nature, but they were not strange, inaccessible or unreal for a man. As per the Khevsurian tradition, contact with the supernatural creatures was established by preachers and elder, and contact with the dead was established by mediums.

Traditional societies of East Georgian mountainous region and Khevsureti, in particular, were unimaginable without the people of this profession, as each member of the archaic society strongly believed in the heavenly world and kingdom of the dead.

It may be said that the elders, rulers of settlements, preachers and mediums were the people with excellent traditional knowledge and had special skills and abilities and by using a mythic word and ritual, they were able to cognize the beyond world and traces of other extraordinary virtues. It was the visions of the elders, rulers of settlements, preachers and mediums, which helped survive the mythological images of the beyond world.

Mediumship was the profession of women. The process of uttering the prophecy by female mediums was called “A retreat to spirit”. A female medium, to utter the prophecy, had to go to the spiritual world and inform the attending society about the

wish of the spirits. The process of uttering the prophecy was improvised and artistic. However, it may be said that the medium had a kind of a ready traditional text of a prophecy, a certain pattern, which she could not change because the prophecy, preaching and mourning – all these texts, according to the Khevsurian oral tradition, were to be made up of nine-syllable rhyme verses.

The female mediums were highly poetic. At the same time, they played an important role in the daily life of a traditional society.

მარიამ მარჯანიშვილი

ემიგრანტის წერილების ლიტერატურული პასაჟების ტრავმული ცნობიერება

XX საუკუნის ქართულ პოლიტიკურ ემიგრანტთა მოღვაწეობაზე ისტორიული ხასიათის წყაროებთან ერთად მნიშვნელოვან როლს თამაშობს მათი პირადი წერილები.

ამ განასერში წარმოვადგენთ ცნობილი პოლიტიკური ემიგრანტის, გიორგი კერესელიძის დღემდე უცნობ პირად წერილებს, რომელსაც ავტორი 1956 წლიდან თბილისში უგზავნიდა დას – ელენე გლურჯიძეს: „შენი სიტყვები, კვლავ მიბრუნებენ ბავშვობისას განცდილ გრძნობებსა და სურათებს. რამდენი ტკბილი და რამდენი მწარე მოგონებანი აღსდგებიან ხოლმე ჩემ თვალთა წინაშე და ჩემი გულის სიღრმეში. ხო, ჩემო ელენე, 13 აპრილს შესრულდება 51 წელი, რაც მე უცხოეთში დავეხეტები ქვეყნიდან ქვეყანაში. მაგრამ განა უკეთესთა უკეთესი ქვეყანა სამშობლოს ადგილს დაიჭერს?!...“

მწერ – თბილისს ველარ იცნობო. და, განა, საერთოდ საქართველოს კიდევ ვიცნობ, ღმერთმა რომ მისი ნახვა მაღირსოს?! ფიზიკურად შეიძლება ესა თუ ის კუნჭული კიდევ მეცნობოს, მაგრამ მორალურად? ე.ი ნათესავ-მეგობრები და საერთოდ მთელი ერი და მე, 51 წლის დაშორების შემდეგ კიდევ ვიცნობთ ერთი-მეორეს?!“.

მიუხედავად ნახევარ საუკუნეზე მეტი წლების გასვლისა, გიორგი კერესელიძე, როგორც ყველა ემიგრანტი, ცნობიერად თუ ქვეცნობიერად მაინც ღრმა ფესვებით იყო დაკავშირებული სამშობლოსთან.